

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii

Lucian Blaga

Modernismul reprezintă tendința de înnoire opusă tradiționalismului manifestată în literatură și în celelalte arte la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX. Mișcarea orientează poezia spre o estetică a sincerității și a rafinamentului presupunând un spirit nou și experimente privind forma operei. În critica literară românească termenul de *modernism* a fost impus de Eugen Lovinescu, personalitate, care a militat pentru autonomia esteticului, obiectivarea prozei și liricizarea poeziei, într-un cuvânt, pentru sincronizarea culturii române cu cea europeană.

Înțelegerea liricii lui Blaga, poetul filosof, presupune descifrarea atitudinii creatorului în fața problemelor fundamentale ale existenței-realității care stă sub semnul misterului. Implicat în efortul generației interbelice de a schimba poezia, Blaga și-a formulat principiile estetice în eseuri și aforisme, dar și în numeroase poezii precum: „*Eu nu strivesc...*”, „*Către cititori*”, „*Inscripție*”, fiind primul poet român la care se remarcă identitatea în spirit a poeziei cu filosofia.

Între filosofia și poezia lui Lucian Blaga există o corespondență a conceptelor – misterul fiind simbolul central. Din punct de vedere filosofic, pentru Blaga există două modalități de cunoaștere, de raportare la mister: cunoașterea **luciferică**, care nu are scop cognitiv, de lămurire a misterului, vizând amplificarea, potențarea acestuia și cunoașterea **paradisiacă**, de tip logic, rațional, ce-și propune să-și lămurească misterul. Blaga optează pentru cunoașterea de tip luciferic: „*Datoria noastră câteodată în fața unui adevărat mister nu e să-l lămurim, ci să-l prefacem într-un mister și mai mare.*” (*Pietre pentru templul meu*) Cunoașterea se articulează prin două tipuri de metafore: metafora **plasticizantă** (apropie fapte, idei aparținând lumii reale, fără să adauge un plus de semnificație-se asociază cunoașterii paradisiace) și metafore **revelatorii** (ce scot la iveală misterul, asociindu-se cunoașterii luciferice).

„*Eu nu strivesc...*” deschide volumul de debut *Poemele luminii* (1919) și fiind o artă poetică, modernă, configurează concepția despre poezie și rolul poetului surprinzând relația poet-lume-creație din perspectiva unei noi estetici.

Tema poeziei este de factură filosofică: **cunoașterea** descriind prin metafore cele două tipuri specifice sistemului filosofic al lui Lucian Blaga - poetul diferențiind „lumina mea” de „lumina altora” – cunoașterea luciferică de cea paradisiacă.

Discursul liric se organizează în jurul unor **motive poetice** precum misterul și lumina, devenite elemente de recurență- lumina fiind la Blaga o metaforă fundamentală a cunoașterii, ce înseamnă conștiință, creativitate, revelare a misterelor, comunicare a mesajelor artistice și iubire spiritualizată.

Titlul este o metaforă simbol ce pune în relație eul poetic și lumea văzută ca o corolă de minuni. Universul lumesc, deși un spațiu închis, oferă posibilități infinite pentru ființa care evoluează odată cu el acceptând cunoașterea din interior prin participarea la misterul vieții. Metafora corolei, ca sugestie a tainelor marelui univers, asociată aici formei negative a verbului, precizează așadar atitudinea poetului care refuză să diminueze misterul universului lumesc prin cunoaștere rațională, considerând că poezia este forma prin care cunoașterea poetică poate amplifica misterul. Metafora corolei sugerează astfel o lume care are frumusețea, dar și fragilitatea florii asupra căreia orice intervenție violentă poate avea consecințe distructive.

Pronumele „eu”, prezent în titlu și reluat de cinci ori în poezie, evidențiază rolul eului poetic de centru creator al propriului univers liric, fiind, de asemenea, și un element de influență expresionistă căci surprinde exacerbarea eului creator.

Fiind o poezie de tip confesiv, **lirismul subiectiv** se realizează prin atitudinea poetului, transmisă în mod direct, remarcându-se în text, prezența mărcilor lexico-gramaticale ale subiectivității: forme verbale și pronominale la persoana I- acestea alternează, spre diferențiere cu persoana aIII-a: *eu-altii*

Compozițional, discursul poetic, formulat ca un monolog liric nu este structurat strofic. La nivelul sintax poetice, însă, cele 20 de versuri cu măsură inegală se organizează în trei secvențe delimitate între ele de semnificație poetică a metaforei luminii, dar și prin scrierea cu inițială majusculă.

Secvența I (versurile 1-5) surprinde atitudinea poetică față de univers identificat prin metafora „corolă de minuni” ce capătă aici o dublă semnificație: sugerează imaginea unui univers armonios prin forma corolei, dar dimensiunea esențială a sa: miracolul.

Incipitul reia titlul detaliind relația eu-univers ce se întemeiază aici pe un fel de scenariu inițiativ: în calea sa, eul poetic are revelația unor întruchipări concrete ale miracolului vieții și ale misterului morții pe care nu încearcă să le destrame: „*Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*”. Universul armonios este numit prin metafora revelatorie „corolă de minuni”, fiind o sumă permanentă de taine imaginate ca petalele unei uriașe flori, legate de celelalte prin misterioase corespondențe

Astfel *florile* sugerează frumusețea naturii, a universului, nu doar vegetal, fiindcă numesc și ființa iubitei or copilăria, dar și taina înfloririi, a rodirii sau într-o percepție sinestezică, parfumul. *Ochii*, simboluri ale universului spiritual, ale reflecției, se asociază firesc ideii de cunoaștere contemplativă, dar pot trimite și către universul interior căci aceștia sunt oglinda sufletului. *Motivul buzelor* poate semnifica ideea cunoașterii prin rostire poetică, prin cuvânt, dar și a cunoașterii prin eros, în timp ce *mormintele* pot fi atât simboluri ale mineralului (țărână), dar și metafore ale cunoașterii prin păstrarea legăturii spirituale cu străbunii, reprezentând în același timp și tulburătoarea taină a morții.

La nivelul discursului poetic, enumerarea celor patru termeni metaforici cristalizează o nouă viziune asupra lumii, în centrul căreia se află eul poetic iluminat de conștiința unei legături cu fiecare petală a corolei de minuni, temându-se să nu o distrugă: „*nu ucid cu mintea mea tainele*”.

Secvența a IIa (6-18) definește ideea cunoașterii luciferice, de fapt, a cunoașterii poetice privilegiate.

În opoziție cu acest mod de raportare la univers se configurează ideea cunoașterii raționale, figurată mai departe prin metafora „*lumina altora*”. Chiar dacă obiectul cunoașterii este tot misterul, exprimat metaforic prin „*vraja nepătrunsului ascuns*”, cunoașterea paradisiacă „*sugrumă vraja*”.

Se configurează așadar o opoziție mereu amplificată între eul poetic și ceilalți: „eu/alții”, „lumina mea/lumina altora”, „eu nu strivesc/sugrumă”. Structura conjuncțională „dar”, de tip adversativ, are rolul de a marca din nou antiteza dintre eul poetic și alții. Acum, cunoașterea luciferică este sugerată printr-o metaforă: „*eu cu lumina mea sporesc a lumii taină*”, amplificată progresiv într-o comparație cu astrul selenar: „*și întocmai cum cu razele ei albe luna/ nu micșorează ci tremurătoare/mărește și mai tare taina nopții (...)*”.

Identificarea creației poetice „lumina mea” cu „lumina lumii” și a eului poetic cu misterele lumii și ale existenței este sugerată prin aglomerarea termenilor ce desemnează semantic ceea ce se ascunde dincolo, adică misterul. Astfel, autenticul creator nu doar întreține misterul deja existent, dar chiar îi amplifică dimensiunile: „*și tot ce-i neînțeles/ se schimbă în neînțelesuri și mai mari*”- actul poetic reia într-un fel actul mitic al creației, eul cunoscător devenind eul creator, îmbogățind taina lumii, participând la actul demiurgic.

Ultima secvență (ultimele 2 versuri) capătă și valoare conclusivă subliniată și prin conjuncția „căci”-iubirea devine astfel instrument de cunoaștere, cale de intuire a tainelor lumii: „*Căci eu iubesc/ și flori și ochi și buze și morminte*”. Astfel, poetul se identifică cu toate elementele universului, fiecare termen al enumerării numind poetic trepte ale cunoașterii parcurse prin cunoaștere luciferică.

Sursele sugestiei și ale expresivității se regăsesc la fiecare nivel al textului poetic. Astfel, la nivel lexicosemantic se observă vocabularul abstract - câmpul semantic al misterului fiind realizat prin termeni cu valoare de metafore revelatorii: *tainele, nepătrunsul ascuns, a lumii taină*.

Din punct de vedere prozodic, textul este alcătuit din 20 de versuri libere, cu metrică diferită, forma aleasă fiind o sugestie a eliberării de schemele prozodice clasice. Opțiunea poetului pentru acest tip de versificație permite exprimarea fluxului ideilor, dar și a intensității sentimentelor recunoscându-se aici valorificată tehnica modernă a ngambamentului.

Poezia „*Eu nu strivesc...*” este o operă modernistă deoarece sintetizează viziunea despre lume a lui Lucian Blaga, într-o dublă perspectivă: poetică și filozofică, surprinzând relația poet-lume, poet-creație.

Poetul exprimă aici opțiunea sa pentru cunoașterea luciferică, rolul creației fiind acela de adâncire și de rotejare a misterului, Blaga modificând substanțial conceptul de artă poetică ce nu mai este meșteșug și îndemânare și îmbinarea cuvintelor, ci modalitate fundamentală de situare a eului poetic în univers.